

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

MITŐL VONZÓ EGY? MUNKAHELY!

2-3. oldal

**MGYOSZ-alelnökök
nemzetközi pozícióban**

4. oldal

**A bizalomra épülő
gazdaságpolitika**

9. oldal

**Optimista felsővezetők
és munkavállalók**

7. oldal

TARTALOM

KOMMENTÁR

Mitől leszünk vonzó munkahely?..... 2

FÓKUSZBAN

Az MGYOSZ két alelnökének nemzetközi sikere – Rolek Ferenc a BIAC csúcsvezetőségében: „Kötelességemnek érzem a régió képviselését is”..... 4

Vértes András: napirenden a digitális cégek adóztatása az Európai Unióban..... 6

Európa felső vezetői szerint továbbra is pozitívak a globális üzleti kilátások 7

Magas a munkavállalói bizalmi index 8

HAVI ELEMZÉS

Bizalomra épülő gazdaságpolitika..... 9

MGYOSZ-HÍREK

A Magyar Külgazdasági Stratégia megújítása..... 13

Három társelnök az MGYOSZ-ban 15

Az MGYOSZ XX. közgyűlése képekben..... 16

EURÓPAI UNIÓ

Unió költségvetés: Regionális fejlesztés és kohéziós politika 2020 után..... 17

Itt a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő 2018. évi mutató..... 19

KÖNYVJELZŐ

Hogyan működnek a gének? 20

A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Mitől leszünk vonzó munkahely?

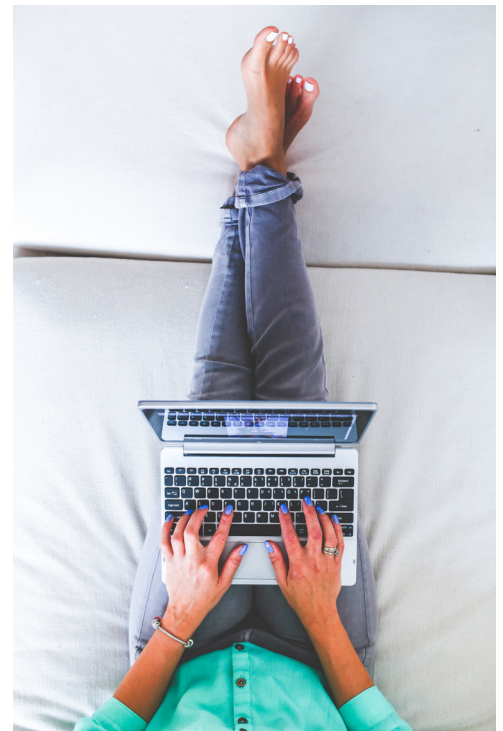
Avagy hogyan építsünk munkáltató brandet babzsák és csocsóasztal nélkül

Nagyon sokat beszélgetek HR tanácsadóként mostanában munkavállalókkal és vezetőkkel egyaránt. Sok cég panaszkodik arra, hogy ők nem egy híres "multi" vagy nincs olyan kiemelkedő nevű, ami vonzó lenne. Főleg a fiatal, képzett munkavállalók számára. A munkáltatók ugyanis sokszor azt hiszik, a jó fizetés vagy egy jól csengő név az egyetlen csábító tényező azok számára, akik munkahelyet keresnek, vagy éppen váltanának. Persze, a piaci átlag alatti bérekkel jól képzett vagy akár képzetlen, de minőségi munkaterőt találni szinte lehetetlen. Ugyanakkor a bérfaktor önmagában nem teszi vonzóvá a munkahelyet.

Ám munkáltatóként sokat tudunk tenni azért, hogy esélyünk legyen a munkaerőért folyó versenyben. Hiszem, hogy jó dolgokat csinálni nem kerül sok pénzbe! Íme, néhány tipp, tanács.

A jó munkahelyi légkör és a dolgozókkal való törődés – bár felszínesen hangzik – csak odafigyelés kérdése, amit a dolgozó meghálál ragaszkodásával. Sok olyan ismerősöm van, aki kereshetne kicsivel többet is, de azért nem vált, mert szereti a kollégáit és szeret bejárni dolgozni. Mindegy, hogy fizikai vagy szellemi dolgozóról van szó, a törődést, odafigyelést értékeli mindenki. És nem kell sok egy ilyen munkahely kialakításához! Egy normálisan felszerelt étkezdé, tiszta öltöző helyiség, pihenő szoba még a fizikai dolgozók számára is értékelendő elem. Egy kávéautomata, aminek működtetésébe a cég is beszáll anyagilag, nem feltétlen pénz kérdése. Ismerek olyan vállalatot, ahol fizikai munkaköröknél a raktárban nyáron a melegben többször rendelnek el kisebb munkaközi szüneteket, és korlátlan víz áll a dolgozók rendelkezésére. Irodai területen sok cég tart hetente egyszer gyümölcsnapot. (Ládában rendelnek gyümölcsöt és mindenki vehet belőle) Tehát a törődés, az odafigyelés bármilyen formáját választhatjuk, az megtérül.

Második ilyen tanács: ügyelni kell a munka-magánélet egyensúlyának fenntartására. Ahol állandósulnak a túlórák, ott nem szeretnek tartósan dolgozni az emberek. Még akkor sem, ha a cég ezt meg is fizeti. Van olyan ügyfelem, aki azért tudott valamennyivel a piaci bérek alatt egy jó főkönyvelőt találni, mert elsődleges előnyként kihangsúlyozta, hogy náluk egyáltalán nem kell túlórázni,

„A gondoskodó munkahely híre hamar elterjed, s a kollégák is szívesebben ajánlják az ilyen munkahelyeket ismerőseiknek.”

Csaposs Noémi, a Személyzeti Tanácsadók Magyarországi Szövetségének (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke

emberi tempóban is elvégezhető a feladatok. Sőt, péntekenként már hamarabb is haza lehet menni.

Következő javaslat: a rugalmas munkavégzés. Ez főleg a munkaidő beosztására értendő és inkább irodai területen lehet könnyebben kivitelezni. Vagyis hadd válassza meg a munkavállaló, hogy ő inkább kora reggel bemegy dolgozni, vagy mivel későn kelő, később érne be, de tovább is maradna. A 8 órát így is, úgy is le fogja dolgozni. De ha szigorú és ráadásul nem is mindig értelmes keretek közé szorítjuk a dolgozókat, nem érzik a választás szabadságának érzését, sokkal kevésbé szeretnek majd ott dolgozni. Nem mindig az a leghatékonyabb munkaerő, aki a legtöbb időt tölti bent a munkahelyén, vagy aki a leghangosabban mondja, hogy ő bezzeg mennyit dolgozik...

A rugalmasság témához tartozik még: fontos-e, hogy minden munkát az irodában végezzék a munkatárs, vagy dolgozhat otthon, a nyaralóban, otthoni gépeken? Sok kkv-vezető abban a hitben él, hogy csak akkor dolgozik szorgalmasan a munkatárs, ha a szeme előtt van. Így bérlük a drága irodát, költenek az infrastruktúrára, miközben a munkahelyen is telefonál és internetezik a munkavállaló, ha akar.

Egyszóval: ha lehetséges, adjunk teret a szabad időbeosztásnak. ezzel is jelezzük, partnernek, felnőttnek tekintjük munkavállalóinkat, és megbízunk bennük.

A részmunkaidő lehetősége ugyancsak óriási vonzerő lehet sokaknak. Ők általában nem a nagy fizetésre vágnak, hanem arra, hogy a munka mellett maradjon idő a családra, a tanulásra, vagy éppen a sportolásra. Két 4 órás ember sokszor többet ér egy 8 órás munkaerőnél!

Fontoljuk meg milyen juttatásokat adunk dolgozóinknak. Ha már adunk, akkor érdemes

olyan csomagot összeállítani, amire a dolgozóknak szükségük van, és amit ezért értékelnek is. Sok olyan vállalatot látok, ahol van céges nyelvtanulás, de igazából a munkában nincs szükség rá, nem is igazán érzik a kollégák szükségességét, de ami ingyen van, arra mennek. Ettől azonban számukra nem lesz vonzóbb a munkahely. Egyre több olyan munkáltatót látok, ahol például a jó teljesítmény után több dolog közül választhat a munkatárs. Például egy extra fizetett szabadnapot kap. Nem nagy beruházás, de a szabadidőt sokra értékelik az emberek. És ha már juttatásokról beszélünk: a szakmai fejlődés lehetősége is ide tartozik. A munkatársak ezt néha többre becsülik, mint a pénzjutalmat. Van, akinek az is inspiráló, ha egy valóban hasznos továbbképzésen, érdekes konferencián részt vehet. Az is szép gesztus, ha egy hivatalos külföldi kiküldetés után azt mondjuk a dolgozónak: maradjon ott még egy fél napot, nézze meg a várost. Szállás, utazás már úgy is ki van fizetve, pici költőpénzzel megtoldva a büdzsét, máris szívesebben utazik mindenki, és viseli el, hogy napokat távol van a családjától. Emlékszem, amikor nemzetközi cégnél dolgoztam, sokat utaztam, de sosem volt időm kidugni a fejem a szálloda és reptér útvonalon, gyorsan kellett ajándékot vennem a családnak. De ha lett volna valami plusz lehetőség, biztosan örültem volna.

E felsorolásban szerintem filléres dolgok szerepelnek. Mi ez a kiadás ahhoz a problémához képest, amit a munkaerő hiánya okozhat! A gondoskodó munkahely híre hamar elterjed, s a kollégák is szívesebben ajánlják az ilyen munkahelyeket ismerőseiknek. Persze, ha emellett még van szép iroda, rendezett gyár vagy egy kényelmes szék, az tovább javíthat a helyzeten. Kellemes belső tereket sokszor a kollégák is szívesen kialakítanának maguknak, így nyugodtan hagyjuk rájuk a kreatív dolgokat. Így például egy szép színű falfesték kiválasztását, képeket a falra, egy kényelmes kávézó, beszélgető sarok, vagy éppen egy jó kis biciklitároló kialakítását.

Mérlegeljük, mennyibe kerül a munkaerőhiány és mennyibe a kedvcsináló légkör, környezet kialakítása. Csináljunk listát a teendőkről!

Kérdezem mindezek után: biztos, hogy a cége mindent megtett azért, hogy vonzóvá tegye a vállalatot?

A VEZETŐ SZEREP(E)

A vonzó munkahelyhez, nem utolsó sorban, fontos a közvetlen felettes személye, személyisége!

Előfordulhat, hogy több beosztott is felmond, mire az ügyvezető vagy tulajdonos észreveszi, hogy a fluktuáció oka maga a vezető személye és inkább őt kéne elengedni, mint a többi jól képzett munkaerőt állandóan újra pótolni.

AZ MGYOSZ KÉT ALELNÖKÉNEK NEMZETKÖZI SIKERE

Rolek Ferenc a BIAC alelnöke lett, Vértés András pedig a BIAC gazdaságpolitikai bizottságának alelnöke. Két siker, két lehetőség. A nemzetközi szintén ugyanis alkalmat ad arra, hogy az MGYOSZ két alelnöke a magyar munkaadói szempontokat is bevigye az OECD üzleti tanácsadó szervezetének működésébe. Rolek Ferenc az elnökségbe, Vértés András meg egy munkaszervezetbe. Az ott szerzett tudás pedig jól jön az itthoni munkához.

Rolek Ferenc a BIAC csúcsvezetőségében „Kötelességemnek érzem a régió képviselését is”

Kelet-Közép-Európát ismét magyar üzletember képviselheti a BIAC (The Business and Industry Advisory Committee) elnökségében. Ez a szervezet az OECD üzleti tanácsadó szerve. Nemrégiben dr. Rolek Ferencet, az MGYOSZ alelnökét választották be a 12 tagú csúcsszervezetbe, alelnöki minőségben.

Mi volt az első reakciója, amikor megtudta, beválasztották a BIAC vezetőségébe?

Rolek Ferenc: Örültem, és egyben éreztem, hogy ez nagy megtiszteltetés. Nemcsak nekem, de azt hiszem, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének is, hiszen az ő képviselésükben választottak be a szervezetbe, alelnöknek. És elismerés Magyarországnak is, hiszen ismét magyar szakember képviselheti Kelet-Közép-Európát. Erre vonatkozóan nincs kvóta, így az nem befolyásolhatta a döntést. Elöttem a VOSZ képviselője volt a BIAC tagja, most az MGYOSZ-tól én. Ez új perspektíva, új lehetőség számomra.

Rolek Ferenc,
a Munkaadók és
Gyáriparosok Országos
Szövetségének alelnöke

Mit gondol, minek köszönheti ezt az elismerést?

R.F.: Megválasztásomban biztosan sokat nyomott a latban, hogy a legnagyobb magyar munkaadói szervezet, az MGYOSZ alelnöke vagyok. Ez azt jelezte, hogy munkaadói oldalról ismerem a gazdaságot, tudom, mi foglalkoztatja a vállalatokat, mi segítheti fejlődésüket. És bizonyára az is számított, hogy több, mint huszonöt éve aktívan részt veszek felsővezetőként a magyar üzleti világban. Pontosan tudom, hogy a jelen és a jövő gazdaságában felértékelődik az ember, a tudás, amelynek vállalati és makro menedzsmentjében is jelentős tapasztalatom van. Talán jól jön ez a szakmai tapasztalat egy nagy nemzetközi szervezetben is, ahol főleg a világ nagy gazdasági folyamataival foglalkoznak, de nem mellőzhetik az üzleti szektor véleményét, tapasztalatát sem.

Idáig alapvetően a magyar gazdasággal foglalkozott. A BIAC-nál bizonyára a nemzetközi trendekre is figyelnie kell...

RF: A nemzetközi kitekintés idáig sem állt távol tőlem, hiszen munkahelyem 23 évig egy nagy amerikai multi vállalat része volt, így nagyon sok nemzetközi projektben vettem részt és dolgoztam is más országokban. De az igaz, hogy az OECD üzleti tanácsadó szervezetének vezetőségében fokozottan figyelniem kell a világra. Sőt! Ezen belül is a mi régiónkra. Mivel Kelet-Közép-Európából nincs más tag a szervezetben, kötelességemnek érzem az ő képviselőtöket is. Ez nem érdekképviselőt jelent természetesen, csak az itteni üzleti gondolkodás megjelenítését. A térség problémái, feladatai nem állnak távol a magyar teendőtől sem.

Az Ön elsődleges szakterülete a humán erőforrás menedzselése. HR-vezetőként érzékeli, nagyon megváltozott a térségben a munkaerő-helyzet, munkanélküliség helyett munkaerő-hiány jellemzi a térséget. Mit gondol, ez a téma is napirendre kerülhet a BIAC-ban?

RF: A BIAC-nak vannak kiemelt területei, amelyekkel alapvetően foglalkozik. Ezek általában a versenyképességhez, a növekedés feltételeihez, a fair gazdasághoz kapcsolódnak. Ezen belül biztosan szóba kerülhet, hogy a világgazdaság új fejlődési szakaszában az ember, a munkaerő szerepe is átértékelődik. Számomra ez nagyon fontos téma. Magyarországon a nemzeti ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) alelnöke is vagyok, tehát ezzel a témával minden szinten foglalkozom, már most is. Tudom, hogy ez globálisan is fontos. De legalább ilyen fontosak azok a témák is, amelyek a BIAC napirendjén szerepelnek. Ilyen például az, miként erősödhetnek meg a kkv-k, világszerte. Vagy hogyan érhető el a nemzetközi cégeknél a méltányos adózás? Miként kell alakítani a versenyszabályokat, hogy az egyenlő esélyek biztosítva legyenek a nemzetközi gazdaságban? Kiemelt téma a környezetvédelem. Arra számítok, hogy a BIAC tagjaként rengeteg új információhoz, tudáshoz hozzájuttok, amely majd itthon is hasznosítható. És azt is remélem, gondolataimmal, eddigi tapasztalataimmal én is hozzá tudok majd valamit tenni a szervezet működéséhez.

Ügy gondolja, véleménye értő fülekre talál, s javaslataiból talán valami még meg is valósul?

RF: Tanácsadó szervezetről van szó, az OECD üzleti „lábáról”. Tehát nem feladatunk a direkt intézkedések, jogszabályok megfogalmazása. Csak javasolunk, befolyásolunk. Mint ahogy az OECD sem egy végrehajtó szervezet, a

Fotók: Vámos Judit

világ legfejlettebb országainak részvételével elemzéseket készít a világgazdaság állapotáról, előre jelez, javaslatokat fogalmaz meg. A direkt megvalósítás nem e szervezet dolga. Én már azt hasznosnak tartom, hogy a BIAC-on keresztül az üzleti szektor véleménye eljuttat a makrogazdasági elemzőkhöz.

The Business and Industry Advisory Committee (BIAC)

Az OECD üzleti és ipari tanácsadó bizottsága (BIAC) 1962-ben alakult. Feladata az üzleti szektor véleményének, szempontjainak megjelenítése az OECD számára. A BIAC az OECD „üzleti hangja” (Business Voice). Vezető testülete az elnökség, melynek munkáját több tucat szakbizottság segíti.

” Ez nemcsak nekem siker, de azt hiszem, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének is, hiszen az ő képviselőtöketben választottak be a szervezetbe

Vértes András: napirenden a digitális cégek adóztatása az Európai Unióban

Több tucat bizottság segíti az OECD üzleti tanácsadó szervezete, a BIAC munkáját. Ezek egyike a gazdaságpolitikai, ahol lassan egy éve Vértes András, a GKI Gazdaságkutató Zrt. elnöke, az MGYOSZ alelnöke alelnökként dolgozik.

E bizottság alapvető feladatai közé tartozik a termelékenység, a növekedés elemzése, és az utóbbi időben sokszor napirendre kerül a munkaerő-helyzet, különösen a képzett munkaerő számának növelése, és hasznosítása a gazdaságban. „Három nagy működési terepet határoztunk meg. Az első téma arra vonatkozik, miként lehet az egyes tagországokban növelni a társadalmi-gazdasági mobilitást. A tudás, a tudás hasznosítása ugyanis legalább olyan fontos, mint a gazdasági erő. A második fő működési területünk az adóztatás. Azt vizsgáljuk, milyen módon valósítható meg a méltányos adóztatás, azaz miként védhető ki a túladóztatás, aminek gazdasági kára lehet, vagy éppen az aluladóztatás, ami ugyancsak nem optimális. Harmadik fő témánk a globális gazdaság működése, azon belül is a piacok szabadsága. Fontos, hogy minél kevesebb akadály gátolja egy piacra való bekerülést, vagy éppen a kimenetet” – vázolja a működés tartalmát a BIAC mellett működő gazdaságpolitikai bizottság alelnöke.

Az egyik legizgalmasabb téma most a nagy digitális szolgáltatók megadóztatása. A Facebook, vagy éppen a Google úgy szerez óriási jövedelmeket, hogy az országok nagy részében nem fizet adót. A Trump-kormányzat elérte, hogy ezek a főként amerikai tulajdonú cégek az alaptevékenységük után otthon adózzanak, és az offshore-hasznuk egy részét is az USA-ban realizálják. Az Európai Unió is évek óta próbál e cégekkel dűlőre jutni, egyelőre sikertelenül. Pedig a változás drámai. A *Magyar Gyárparban* (2018. 3. szám, 14. oldal) már ismertettük az Európai Bizottság álláspontját, javaslatát e témával kapcsolatban. Mint írták, a világ 20 vezető vállalata (a piaci tőkeérték alapján) közül 9 mára már digitális vállalat, míg 20 évvel ezelőtt közülük mindössze egy volt ilyen. A kihívást az jelenti, hogy ebből a tendenciából a lehető legtöbbet kell kihozni, de annak biztosítása mellett, hogy a digitális vállalkozások az adókötelezettségek

Vértes András,
a GKI Gazdaságkutató Zrt.
elnöke, az MGYOSZ alelnöke

„A digitális cégeknek is be kell látniuk, a jelenlegi helyzet adózás szempontjából igazságtalan, hisz a jelenlegi átlagos effektív adókulcs a hagyományos gazdaságra vonatkozó ilyen adókulcsnak csak a felét éri el az EU-ban.”

méltányosan rájuk eső részét is teljesítsék. Ha ezt nem teszik, az valódi veszélyt jelent a tagállamok államháztartási bevételeire nézve: a digitális vállalkozások jelenlegi átlagos effektív adókulcsa a hagyományos gazdaságra vonatkozó ilyen adókulcsnak csak a felét éri el az EU-ban. Vagyis indokolt annak vizsgálata, miként alakítható ki egy méltányos adóztatás.

A feladattal foglalkozik az Európai Unió, de felkérte az OECD-t is az együttműködésre. Ennek keretében került a téma a BIAC gazdasági bizottsága elé. „Nem mi vagyunk az adóügyi bizottság, de ez a téma tágabb gazdaságpolitikai összefüggésekkel is rendelkezik, ezért foglalkozunk vele. Az EU-ban megfogalmazódott, hogy 2 százalékos forgalmi adót vessenek ki az innen származó bevételre. Ez óriási vitát váltott ki, kvázi második forgalmi adónak nevezték. Van igazság az ellenvéleményekben, de abban is, hogy az innen származó haszon után adózni kell. Mi azt javasoljuk, hogy legyen egy türelmi idő, egyelőre alacsonyabb adóval. Szabjunk egy határidőt, amikor ki kell dolgozni az érintettek számára elfogadható megoldást. Ez legyen egy-másfél év, 0,5 százalékos adóval. Ha nincs megállapodás, nincs új konstrukció, akkor az adó emelkedjen egy százalékra. S akár évente menjen följjebb. Ez olyan nyomást jelenthet, ami előbb-utóbb kikényszerít egy méltányos adókonstrukciót. A digitális cégeknek is be kell látniuk, a jelenlegi helyzet adózás szempontjából igazságtalan” – ismerteti a bizottságban folyó legújabb munkát Vértes András. Ugyanakkor hangsúlyozza: ahogy az OECD sem egy végrehajtó, operatív szerv, az ő feladatuk sem az, hogy a gazdaság, az üzleti világ napi ügyeibe beleavatkozzanak. Ez inkább egy olyan háttérszervezet, mely alaposan elemel, végiggondol, és végül valamilyen javaslatot ad, ami senkit semmire nem kötelez, de talán alkalmas arra, hogy továbbgondolják az illetékes szervek, vagy éppen egy szakmai vita kiinduló pontja lehet az itt készült elemzés.

Európa felső vezetői szerint továbbra is pozitívak a globális üzleti kilátások

Ez derül ki abból a kutatásból, melyet a Gyáriparosok Európai Kerekasztala (ERT) második alkalommal végzett el tagvállalatai körében. Az általános mutató kissé jobb, mint az előző és egyben legelső, 2017 októberében végzett felméréskor.

A felmérésben összesen 52 felső vezető és igazgató vett részt, Európa vezető gazdasági cégeit képviselve (a válaszadási arány 96% volt). Összességében a vezérigazgatók mintegy 81%-a mérsékelt vagy jelentős növekedést vár Európán kívül és folyamatos növekedést Európában az *értékesítés* területén, bár kissé lassabb ütemben a 2017 októberi felméréshez képest.

A megállapítások azt mutatták, hogy a válaszadók *befektetési* várakozása továbbra is pozitív maradt: 51% szerint a tőkeberuházások mértéke hasonló marad Európában, 35% növekvő beruházásra számít, ami valamivel kevesebb optimizmust mutat mint 2017 októ-

berében. A távolabbi beruházások tervei nagyobbak: 61% szerint a beruházások Európán kívül növekedni fognak.

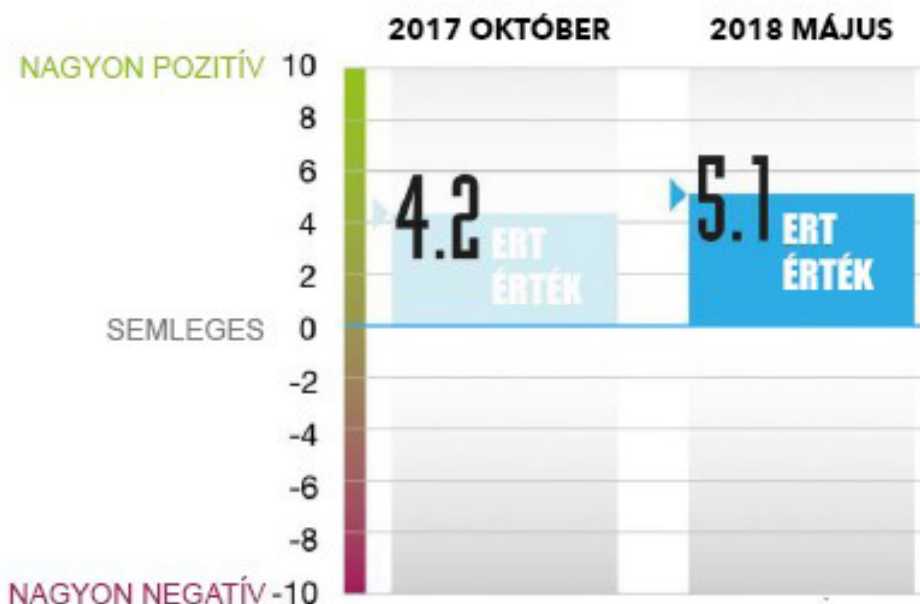
A válaszadók szerint a vállalatukon belüli *foglalkoztatás* várhatóan növekedni fog Európán belül (35%) és kívül (52%) is. Előzetes várakozások szerint az Európán belüli foglalkoztatottság mértéke (35%) magasabb az őszi felméréshez képest (15%).

A közelmúltbeli amerikai adóreform kapcsán az ERT tagjait megkérdezték, hogyan reagálnak az európai adóügyi törvényhozók az európai vállalatok versenyképességének megőrzése érdekében. Mintegy 52% szerint elsődleges fontosságú az effektív adókul-

EZ AZ ERT

A Gyáriparosok Európai Kerekasztala (ERT) egy fórum, amely ötvenhét európai nagy multinacionális vállalat vezérigazgatóit és elnökeit hozza össze, ipari és technológiai ágazatok széles körét lefedve. Az ERT-tagok társaságai Európa-szerte helyezkednek el, 2,250 milliárd eurót meghaladó bevétellel rendelkeznek, és mintegy 6,8 millió munkahelyet tartanak fenn a régióban. Évente több mint 50 milliárd eurót fektetnek be a K+F-be, nagyrészt Európában. Az ERT mind nemzeti, mind európai szinten az európai versenyképesség, növekedés és foglalkoztatás fejlesztése érdekében fogalmaz meg irányelveket.

Üzleti kilátások

A GAZDASÁGI BIZALMI FELMÉRÉS RŐL

A gazdasági bizalomról szóló felmérés az ERT által 2017 októberében indított új kezdeményezés. Minden évben ősszel és tavasszal készül az aktuális üzleti tervekre és az európai iparral kapcsolatos átfogó politikai kérdésekre fókuszálva. Az egyes felmérések során ugyanazt a négy kérdést kapják az ERT tagok, hogy elmondhassák nézeteiket az elkövetkező hat hónapra vonatkozó európai és globális általános üzleti kilátások, eladások, befektetések és foglalkoztatási tervek kapcsán, fogalmaz meg irányelveket.

csökkenése Európában, 37%-uk előnyben részesíti a beruházásokra adandó célzott adókedvezményeket, világos üzenettel arról, hogy az európai adórendszert is modernizálni kell. A válaszadók 37%-a szerint a nemzetközi adóharmonizáció OECD-szinten is fontos.

Ami a különböző régiókban a *protekciónizmus* elleni globális tendenciákat illeti, az ERT-tagok többsége, 87%-a erősen támogatja a multilaterális kereskedelmi diplomáciát, 60%-uk pedig a kétoldalú kereskedelmi tárgyalásokat. Az állampolgárok részéről felmerülő, globalizációval kapcsolatos aggodalmak szisztematikus kezelésének ötletét 38% támogatja.

A felmérésben részt vett az ERT egyetlen közép-európai tagja, Hernádi Zsolt, a MOL-csoport elnök-vezérigazgatója is. „A versenyképesség számunkra egyszerre jelent innovációt, valamint a végrehajtáshoz szükséges képességet is. Vagyis nem csak értjük és tudjuk, hogy mi zajlik körülöttünk, hanem meg is csináljuk, amit a stratégiánkban lefektettünk. Jövőbeni várakozásaink egyértelműen pozitívak mind az értékesítés, mind a beruházások terén. Meggyőződésünk, hogy a MOL a közép-európai régió gazdaságának meghatározó szereplője marad az elkövetkező évtizedben is” – mondta Hernádi Zsolt. A felmérést az Európai Gazdasági Kutatóközpont (ZEW) végezte.

Magas a munkavállalói bizalmi index

Ismét magas, 70 pontos értéket ért el a munkavállalói bizalmi index, ami az előző év hasonló időszakához képest 3 százalékpontos emelkedést jelent - közölte a BNP Paribas Cardif biztosító a Medián céggel közösen készített legutolsó munkaerő-piaci kutatásának megállapítását.

A mérőszám azt fejezi ki, hogy egy 100 pontos skálán a munkavállalók mennyire bíznak abban, hogy jelenlegi foglalkoztatójuk hosszú távon is munkalehetőséget biztosít majd számukra.

A BNP Paribas Cardif Munkaerőpiaci Stabilitási Indexe 1200 ember személyes megkérdezésén alapul és figyelembe veszi azt is, hogy az alkalmazottak milyen lépéseket tennének munkahelyük megtartása érdekében, amennyiben az veszélybe kerülne.

A felmérés szerint a férfiak 77, a nők 73 százaléka érzi úgy, hogy több mint 5 évig megmarad a munkahelye. A legbizakodóbb korcsoportot a 18-29 évesek jelentik 71 ponttal, a 30-39 éveseknél 72 pontot, a 40-49 éves korosztálynál 71 pontot, míg az 50-59 éves korcsoportnál 67 pontot mutat a felmérés, a 60 felettiéknél pedig 64 pontot regisztráltak.

Ugyanakkor új állás keresésével kapcsolatban a kor előrehaladtával csökken az optimizmus: a 18-29 éves válaszadók 41 százaléka, a 30-39 évesek 38 százaléka, a 40-49 évesek 32 százaléka válaszolta azt, hogy könnyen vagy nagyon könnyen találna új, a képzettségének megfelelő munkát, amennyiben elveszítené az állását.

Iskolai végzettség alapján továbbra is a diplomások és az érettségivel rendelkezők alkotják a legbizakodóbb csoportot 72-72 ponttal, utánuk 70 ponttal következnek szakmunkás papírral rendelkezők, a legfeljebb 8 osztállyal rendelkezők 59 ponttal zárják a sort.

Kiss Márk István, a BNP Paribas Cardif biztosító vezérigazgatója a közleményben rámutatott arra, hogy a legoptimistább munkavállalók továbbra is a fővárosban élnek, körükben most vette fel az index az eddigi legmagasabb értéket, 74 pontot.

MTI

A BIZALOMRA ÉPÜLŐ GAZDASÁGPOLITIKA

Egy sajátos piacgazdasági modell: Skandinávia

Gazdaságilag és társadalmilag is sikeresek a skandináv országok. Mégis kevesen próbálják követni példájukat. Vajon miért? Mi az, ami a skandináv országokban működik, másutt viszont nehéz lenne alkalmazni? Mostani havi gazdasági elemzésünk témája: a skandináv piacgazdasági modell.

S skandinávia évtizedek óta az európai gazdasági térség sikeres részeihez tartozik. A piacgazdaságon belül létező skandináv modell közismerten erős szolidaritás elven, magas adók ellentételezésekként minőségi közszolgáltatásokkal működik. A központi és helyi kormányzás iránti közbizalom magas, a korrupció szintje világviszonylatban az egyik legalacsonyabb. A társadalmi költségek mérsékeltek, miközben a társadalom ösztönzi és elismeri a versenyképességet.

Pedig az Európai Unióhoz és az euró övezethez való viszonyuk vegyes képet mutat. Norvégia társult ország, amely a szabadkereskedelmi megállapodás előnyei fejében, Svájc-hoz hasonlóan, külön szolidaritási és felzárkóztatási hozzájárulást teljesít.

A négy ország – Dánia, Finnország, Norvégia, Svédország –, összesen 27 millió főre rugó erős és versenyképes országcsoporthoz tartozik. A legtöbb eurózóna taggal ellentétben

mindegyik ország teljesíti a maastrichti kritériumokat, mégis csak a legkisebb gazdaság, Finnország vezette be az eurót. Dánia azt népszavazáson már kétszer elutasította, számára a bevezetés jogi norma szintjén sem kötelező. Svédország esetében akár az a benyomásunk is kialakulhat, hogy kimaradásuk az óvatosság mellett az euró strukturális kritikája is.

Nem volt ez mindig így. A 90-es évek elején Finnország gyenge közepes jövedelmű országnak számított, amelynek a felbomló Szovjetunió sokkoló export piacvesztést eredményezett. Jött az ipari szerkezetváltás, amelynek eredményességét jól jellemzi, hogy a valaha átlagos elektronikai cikket gyártó Nokia 2000-re egy ideig Európa legértékesebb vállalatává vált. Későbbi stratégiai hibájuk már egy másik történet. Kudarcukat Finnország már kiheverte.

Vagy nézzünk egy másik példát. A szűk árfolyam sávban rögzített devizakégyónak neve-

A skandináv modell erős szolidaritási elven működik, a magas adók ellentételezésekként minőségi közszolgáltatással

zett árfolyamrendszerben az angol font után a svéd korona ellen is erőteljes spekuláció indult. Volt olyan időszak 1992-ben, amikor a svéd jegybanknak évi 500%-ra kellett emelnie a rövid kamatlábakat. A svéd gazdaságpolitikusok nem a spekulánsokat okolták, hanem erőteljes lépéseket tettek az akkoriban magasnak számító 70%-ot meghaladó adósságráta következtetés mérséklésére.

A norvég kormány a kőolaj- és gázvagyonból származó bevételeit a jövő nemzedéke számára félreteszi.

NORVÉGIA KÜLÖN ESET. A fejlett országok közül kizárólag ő rendelkezik, ráadásul évtizedek óta, olyan kitermelhető ásványkincssel, nevezetesen olaj- és gázvagyonnal, amely tekintélyes és rendszeres, persze a világpiaci árak függvényében változó, jövedelem-lefőlést tesz lehetővé. A norvég kormány azonban ezt a szerencsés körülményt nem presztízsbetűzésre költi, hanem a jövő nemzedéke számára félreteszi. Az 1990-ben alapított Norvég Állami Nyugdíj Alap (Government Pension Fund - GPF) 2017 végén már több, mint 1030 milliárd USD összeget meghaladóan rendelkezett befektetésekkel, amellyel a kínai és emírségi alapok összesítése (ezek az országok több szuverén alapot hoztak létre) után rangsorolva a harmadik legnagyobb kormányzati alap a világon. Egy mindössze 5,3 millió főt számláló ország tehát befektetési politikájával elég jelentős hatást gyakorolhat a tőkepiacokra.

A KÖVETKEZŐKÉNT áttekintjük, hogy a térség jelenlegi gazdasági jellemzői igazolják vagy cáfolják a skandináv piacgazdaság tipikusnak vélt vonásait.

VERSENYKÉPESSÉG

A Világgazdasági Fórum szokásos éves jelentése, amely azért kissé elfogult az angolszász modell irányába, illetve objektíve magasabbra értékeli az északi országokra nem jellemző nagy piacméretet, évek óta magasan rangsorolja az északi országcsoportot. Svédország az Egyesült Királyságot megelőzve 7., Finnország a 10., Norvégia a 11., Dánia a 12. Emlékeztetőül az eurózóna exportbajnokai Hollandia (4.) és Németország (5.) után a legjobb euróövezeti tagok Ausztria a 18., Belgium a 20.

Az innovációs rangsorokban is kiemelkedő helyezéseket érnek el, Svédország és Dánia innovációs képessége és relatív kapacitása több időszakban Németországot is felülmúlta.

JÖVEDELEMEGYENLŐTLENSÉG

A Gini együtthatóval kifejezett összesített jövedelemkülönbségek elsősorban az adóbevallásokban szerepeltetett adatokból származtatottak. Nyilván a speciális konstrukció-

kat és országhatárokon átnyúló megoldásokat is alkalmazó felső 1 ezrelék nem illeszthető be ebbe a módszertanba. Ezzel a megszorítással is, amely minden fejlett ország szupergazdagjaira általában igaz, a skandináv országok jövedelemegyenlőtlensége moderált, a GINI együttható (amely 1-100 közötti skálán változhat) 2014-2015-ben, az utolsó rendelkezésre álló statisztikai időszakban, mind a négy országban 27-29 között volt, szemben a német 31,7-es, az olasz 34,7-es, és a francia 32,7-es adattal. A különbség markáns. Ennél alacsonyabb értékeket már csak Szlovénia és Csehország mutat, miközben a közép-európai országok többsége már a német szintet is meghaladta. Különösen érdekes, hogy a balti országok magas értékei, 35-37 közöttiek, amelyek ugyanolyan távol vannak a nagy európai gazdaságok Gini értékeitől, amennyire megközelítették a fejlett országok közül kirívóan magas 40 feletti amerikai szintet. És a trend erre mutat. Ezért, kulturális hasonlóságai, és a szoros gazdasági kapcsolatok ellenére, nemcsak földrajzilag, hanem gazdaságuk modelljellemezői sem felelnek meg a skandináv követelményeknek.

MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK

A kiegyensúlyozott költségvetést a fegyelmezett gazdálkodáson és az alacsony korrupciós szinten túl az adófizetők jogkövető magatartása alapozza meg. A skandináv modell nehezen utánozható jellemzője, hogy a magas adószintek mellett az országok milyen versenyképesek. A 2017-ben 2,5%-os GDP növekedést elérő, ám Norvégia kivételével 2018. I. negyedévében már 3%-ra gyorsuló gazdasági bővülés szorosan összefügg a külkereskedelmi és folyó fizetési mérleg többletével. A dán plusz egészen elképesztő, az utóbbi évek 9%-ot közelítő pozitívuma 2017-ben 8% alá csökkent. A svéd is csökkenő pályára állt, még így is meghaladja az euróövezet átlagát, igaz az elmúlt évek a 4% feletti teljesítménye 2017-ben a GDP-hez viszonyítva 3,2 %-ra esett, amit hullámzó, egyes években negatív külkereskedelmi szaldó mellett ért el. Mindez azt mutatja, hogy az eredményes külkereskedelem mellett a külföldi befektetések is jól teljesítenek. A norvég aktívum elsősorban az olajárak által meghatározott, 2008-2014 között rendre meghaladta a 10%-ot, a relatív gyenge olajárak mellett is 5% felett volt 2017-ben. Egyedül Finnország realizál enyhe negatívumot.

A MUNKANÉLKÜLISÉG alakulásában szignifikánsak a különbségek. Amíg Dánia és Svédország nagyjából 6%-os ráta mellett teljesít, addig Finnországban tartósan 8% felett ra-

Összefoglalás

	Dánia		Finnország		Norvégia		Svédország	
	16'	17'	16'	17'	16'	17'	16'	17'
Gazdasági növekedés (%-ban)	1,3	2,3	1,4	2,5	1,0	1,7	3,3	2,9
Munkanélküliség (%-ban)	6,4	6,1	8,9	8,4	4,7	4,3	6,9	6,4
Államadósság a GDP %-ban	40,8	40,5	63,6	63,2	35,3	36,2	41,6	40,6
Folyó fizetési mérleg a GDP %-ban	7,3	7,9	(1,1)	0,7	3,8	5,1	4,2	3,2

A stabil növekedést masszív adóbevételekkel egyidejűleg érték el.

Néhány adat az egyes országok által alkalmazott adókulcsokról

	Dánia	Finnország	Norvégia	Svédország
Személyi jövedelemadó lefelső kulcsa (%)	60	54	46	60
Vállalati nyereségadó (%)	22	20	23	22
Általános forgalmi adó (%)	25	24	25	25

gadt be a munkanélküliek száma. Ez bizony az uniós siker-országok, Németország, Hollandia vagy a brit mércével mérve is meglehetősen magas. A gazdasági ciklus vége nem a távoli jövő, a potenciális kibocsátáshoz növekedéshez közeli állapotban ezek a munkaerő piaci adatok nem nevezhetők kifejezetten kedvezőnek. A norvég szint persze, hála az olajpiaci élénkülésnek, 4,5% alatti, azaz a teljes foglalkoztatottság szintjénél jár.

A SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓZÁSBAN általában van egy minimális adómentes összeghatár, ami jóval alatta marad a minimálbér szintjének. Jellemző a progresszív adóztatás, a legkisebb adóterhelés 30% körüli. Az adóbevételek egynegyede-egyharmada közvetlenül a helyhatóságokat illeti. A vállalati nyereségadó nem tér el lényegesen az Európában megszokott mértékektől, az általános forgalmi adó szintje azonban a 19-20%-os átlagnál markánsan magasabb. A humán szolgáltatásokhoz kapcsolódóan – egészségügyi és oktatási szolgáltatások, gyógyszerek, könyv, esetenként szálloda – és vendéglátás – országoként eltérő, de általában kedvezményes, 5-15%-os forgalmi adó kerül felszámításra

A HAGYOMÁNYOSAN MAGAS újraelosztási arány az erős bizalmi szinteken túl – a polgárok bíznak abban, hogy adóbefizetéseik hatékonyan kerülnek felhasználásra, és minőségi közszolgáltatásokat vehetnek igénybe – úgy tűnik, hogy a humán befektetések, különösen a közoktatás kapnak a költségvetésekben kiemelt jelentőséget.

Ezek az országok mind teljes kibocsátásuk, mind államháztartásuk arányában bőségesen bocsátanak forrást az oktatás rendelkezésére. Dánia és Svédország a GDP 7%-nál is többet költ erre a feladatra, a norvég és a finn adat is meghaladja a 6,5%-ot. Összehasonlításképpen: Németország a kibocsátás 4,6%-át, Franciaország 5,5%-át, Olaszország 4,1%-ot fordít közoktatásra. Ebben kormányzati és társadalmi preferencia is kifejeződik. A skandináv országok úgy vélik, hogy a képzett emberfők alkotta társadalmak, mind a gazdasági versenyképesség, mind a társadalom általános kondíciói tekintetében a legjobb hosszú távú befektetések. Az eredmények eddig – mind az oktatásban, mind a versenyképességben – őket igazolták.

ADÓSSÁGOK – ADÓSSÁGSZINTEK

Az államadósság szintje az OECD tagok között egyedülálló. Az eurózónában a fiskális fegyelem emiatt is kritizált mintaképe Németország. Az elmúlt évtizedek költségvetési teljesítménye azonban meg sem közelíti Dánia és Norvégia 36%-os, Svédország 40%-os adósságrátáját. Finnország szinte kakukktojás a maga 61%-ot meghaladó értékével.

A magánadósságok, különösen a háztartások eladósodottsága tekintetében a helyzet fordított.

Érdekes, hogy az alacsonyabb bizalmi szinttel rendelkező Dél-Európában a magas kormányadóssághoz jellemzően alacsonyabb lakossági hitelfelvételi érték társul. Mert a bizalmatlanság „keményebbé” teszi a hitelezési, különösen a fedezeti követelmé-

A Világ gazdasági Fórum legutolsó éves versenyképességi rangsorában Svédország az Egyesült Királyságot megelőzve 7. helyen áll

A háztartások adóssága

	Dánia	Finnország	Norvégia	Svédország
A GDP %-ában	115	67	102	88
Átlagos, éves jövedelmük %-ában	243	114	197	156

Dánia a nemzetközi innovációs rangsorokban is kiemelkedő helyezéseket ér el, a többi skandináv országgal együtt

nyeket, ezért objektíve kevesebb háztartás hitelképes.

A skandináv országokban a magas bizalom a háztartások többségének objektív jó hitelképességével párosul. A 10 évvel ezelőtti szintekhez képest a 2008-2009-es pénzügyi válságot követő években minimális mérlegalkalmazkodás, azaz magánadósság törlesztés történt. A jelenlegi kamatkörnyezet pedig támogatja és fenntartja a magas adósságszinteket.

kedelmi bank a SEB elemzése már 2017-ben rámutatott, a lakáspiac elemzésekor egyre erősebb kételyeket fogalmazhatnak meg a vásárlói kapacitás feltérképezésekor. A jelenleg általános, mégis a dán és a svéd korona túlerősödését akadályozó, alapvetően az euró zóna monetáris politikájához illeszkedő kamatpolitika nehezen megoldható feladványt teremtett az jegybankok számára. Már hűteni kellene a gazdaságot, de ez a hűtés gyorsan fagyáshoz vezethet a jelzáloghitelek átárazódásával.

IRIGYLÉSRE MÉLTÓ HELYZETBEN

Összességében: a térség helyzete irigylésre méltó. A norvég, a dán, és a svéd gazdaság sikeresen ült fel a jegybankok, és újabban az USA fiskális politikája által is hevített konjunktúra vonatára. A dán folyó fizetési mérleg többlet világviszonylatban is kiemelkedő, a növekedés fő magyarázó tényezője. A norvég gazdaság még 50 USD/barrel olajárnál is masszív többletet produkál. A svéd gazdaság növekedése is imponáló, ám az ingatlanfejlesztések bővülése lassan határaihoz érkezik. A finn gazdaság 2017. éve már sikeres, ehhez képest a munkanélküliség szintje meglepően magas maradt.

Az évtizedek óta kiegyensúlyozott költségvetés megfelelő vésztartalékokat jelent majd a válságidőszakokban. Anticiklikus költségvetési intézkedésekre nyújthat majd teret. Az egyetlen számottevő makrogazdasági kockázatot a magas magánadósságok, különösen a háztartások adósságai jelenthetik.

Külön kérdéskört érdemel, hogy sikereik ellenére miért nem kap sem elméleti, sem más országok gazdaságpolitikai gyakorlata szintjén nagyobb hangsúlyt a skandináv gazdaságpolitika. Mint a jó és eredményes kormányzati gyakorlat példája, amely bizonyosan tartalmaz mások számára saját országukban is megvalósítható elméleti és gyakorlati megközelítéseket.

Az állampolgárok bizalmát a politika, a hatalom iránt nehéz megszerezni. A skandináv gazdaságpolitika kimondatlanul is erre a bizalomra épült.

Kelemen Gábor

A NEM-TELJESÍTŐ lakáshitelek aránya a kamatkörnyezet normalizálódásával megorghat, tekintettel arra, hogy Dániában és Svédországban a jegybanki alapkamat egyaránt negatív $-0,65$ illetve $-0,5\%$. A negatív kamatlábak hosszú távú csapdája éppen az, hogy az emelkedő lakásárak rövidtávon vonzzák a fejlesztőket és a vásárlókat egyaránt. A vásárlók az emelkedő árak ellenére kedvező finanszírozási lehetőségeket tapasztalnak. Az alacsony kamatkörnyezet azonban a gazdaság túlhevítéséhez vezethet, mégis a kamatemelés jegybanki mérlegelésénél a jelzálog-hitelek állománya és kamatérzékenysége döntő szempont lehet. A fejlesztők, amint erre az egyik legnagyobb svéd keres-

A MAGYAR KÜLGAZDASÁGI STRATÉGIA MEGÚJÍTÁSA

A magyar gazdaság exportorientált, nyitott gazdaság. A növekedésben meghatározó jelentősége van a külpiacok alakulásának, a magyar vállalatok külgazdasági jelenlétének. Ezért is fontos, hogy a magyar kormány milyen módon segíti ezt a tevékenységet. A Magyar Külgazdasági Szövetség (az MGYOSZ tagszervezete) elkészítette javaslatait a Magyar Külgazdasági Stratégia továbbfejlesztésére. Az alábbiakban ezt ismertetjük.

A Magyar Külgazdasági Stratégiát (Stratégia) az NGM készítette el először 2011-ben. Ez volt az első eset, hogy egy magyar kormány felismerte, hogy egy nyitott, exportorientált gazdaság nem lehet sikeres a hazai vállalkozások külpiaci orientációja nélkül. Azóta a Stratégia eszköztárában és végrehajtásában változatlan maradt, egyedül a relációs prioritásokban történt módosítás.

A Magyar Külgazdasági Szövetség a kezdetektől fogva üdvözölte a Stratégiát és azt ma is támogatni kívánja.

A Stratégia jelentősége túlmutat saját exportunk növelésén, közvetve magában hordozza a hazai vállalkozások versenyképességének, hatékonyságának, innovációs képességének és végül a magyar vállalkozói kultúra emelésének kulcsát. Egyre inkább meg kell értsük, hogy a hazai piacra alakult magyar vállalkozásaink – ezek adják a magyar vállalkozások óriási többségét – ezen képességek vonatkozásában csak *korlátozottan* tudnak eredményt felmutatni.

A nemzetgazdaság számára a Stratégia a hazai gazdaságpolitika egyik legfontosabb programja, és miután ma már több mint 15 éves, tehát időszerű lenne az elért eredmények elemzése és a szükséges módosítások elvégzése.

A STRATÉGIA FŐ ELEMEI ÉS A FENNÁLLÓ ELLENTMONDÁSOK

A Stratégia a gyakorlatban csak a gazdaságfejlesztési pályázati rendszerrel együtt értelmezhető, mivel egy külkereskedelmet segítő „exportbarát” szabályozás ma még nem része a Stratégiának.

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter: Akciótervet dolgoz ki a kormány annak érdekében, hogy Magyarország még vonzóbb célpont legyen a beruházások számára, amelyek megnyeréséért globális szinten intenzív verseny folyik

Sajnálatosan a támogatási rendszerben a Stratégia nem kapott elegendő prioritást. A EU-s források pályázati rendszerének működtetésében nem érzékelhető gazdaságunk exportorientáltsága.

Léteznek ugyan úgynevezett „piacra jutási”, piacfejlesztési pályázatok, de

az itt megjelenő források volumene az eszköz-alapú támogatásokhoz képes igen alacsony. Ugyanakkor ezek a pályázatok kizárólag a vásári megjelenésre, támogatásra vonatkoznak, ez a forma – figyelembe véve a magyar vállalkozások véleményét és tényleges igényeit – nem hatékony.

A források túlnyomó részét képezik az eszközalapú pályázatok. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek igen gyakran nincsenek vevő vagy piaci oldalon alátámasztva. Az exportképes árualap ill. vevő meglétének vizsgálata hiányzik. A pályázati rendszer sok esetben *külpiacon még nem érett*, felkészületlen (versenyképtelen) vállalkozásokat támogat.

A STRATÉGIA ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

A eszköz rendszer kialakítása jól szolgálja a Stratégia végrehajtását. Ennek fő pillérei, a MNKH, EXIMBANK és a HIPA hármas. További szélesebb megfogalmazásában ide sorolhatók a pályázati rendszer piacrajutási programjai, a Nagyvállalati Beruházási Támogatási Program, és az MNKH égisze alatt működött Külker Akadémia. Végül ide sorolható még a külképviseleteink fokozottan üzleti profilú, a külpiacon tényerést szolgáló tevékenysége is.

Az évek alatt az eszközrendszer profilja is kialakult. Az MNKH foglalkozik a kezdő, még tapasztalatlan, külpiacon iránt érdeklődő vállalkozásokkal, míg a HIPA alatt működik a Nagyvállalati Beruházási Támogatási Program.

JAVASLATOK

A Magyar Külgazdasági Szövetség, mint a Stratégia egyik támogatója, az elmúlt időszakban folyamatosan nyomon követte a Stratégia megvalósítását. Ennek eredményeképpen számos javító ötlettel kívánja támogatni a célok sikeres elérését. A teljesség igénye nélkül felsorolnánk néhány területet illetve javaslatot, mely sok magyar vállalattal való konzultáció alapján született meg.

1. KORMÁNYZATI KOORDINÁCIÓ SZÜKSÉGESSÉGE

A külkereskedelem komplex tevékenység, melynek egyes elemei több tárca hatáskörében is fellelhetők. A Stratégia sikeres működtetéséhez egy, a KÜM által vezérelt koordinációra lenne szükség. Javaslatunk egy *külpiacon kerekasztal* folyamatos működtetése, mely követni tudná a Stratégia megvalósítását és új megoldások beépítését. Ezen az üzleti oldalnak is jelen kell lennie ahhoz, hogy az aktuális piaci információk is rendelkezésre álljanak.

2. EXPORTBÜROKRÁCIA LEÉPÍTÉSE

Ez a téma szerteágazó területet foglal magában, ezért ez hosszabb egyeztetést igényel a külkereskedelmet végző vállalkozásokkal. Most csak a külföldi utazások során jelentkező reprezentációs költségek kedvezőtlen adózásának megszüntetését említenék meg. Ezt a javaslatunkat egyébként már ismeri a tárca.

3. VÁLLALATI KÉPVISELETI RENDSZER

Számos vállalkozás jelezte felénk, hogy érdekében állna egyes célpiacokon vállalati kiküldött vagy képviseleti iroda létesítése. Ennek költségeit több résztvevő esetében fel is tudná osztani. Ezeknek az irodáknak a létrehozásához várnanak kezdeti támogatást, esetlegesen infrastruktúra biztosítást.

4. KÖZÉPVÁLLALAT FEJLESZTÉS – „MAGYAR MITTELSTAND”

Ezt a programot a Szövetség már korábban kidolgozta, és a kormányzat számára is ismert. A programban a Szövetség partnere az EXIMBANK lenne. Sajnálatos módon a bank vezetésében beállt szerencsétlen hirtelen változás a végrehajtást megakasztotta. *Javasoljuk a program mielőbbi beindítását.* Időközben az egyik kereskedelmi bank szintén jelezte érdeklődését a program iránt és az EXIMBANK mellett részt vállalna a programban.

5. ÜZLETKÖTŐ KAPACITÁS HIÁNYÁNAK CSÖKKENTÉSE

Az exportálni képes vállalatok sikeres külpiacon tevékenységének egyik akadálya az üzletkötői kapacitás hiánya. Ugyanakkor a felsőfokú képzésből kikerülő kezdő munkaerő nem talál olyan vállalkozást, amelyknél a szakma gyakorlatát ténylegesen elsajátíthatná. Becslésünk szerint kezdetben mintegy 500 vállalkozás jöhetne szóba, amelyek szívesen vállalnák a kezdőkkel való foglalkozást és elvárják, hogy a kormány ebben segítse őket. Konkrétan a járulékok megfizetésétől való ideiglenes mentesség jelentené ezt a támogatást. A Szövetségünk vállalná ennek a témának a menedzselését.

Végezetül kijelentjük, hogy a Magyar Külgazdasági Szövetség az új kormány megalakulását jó időpontnak tartja arra, hogy a Külgazdasági Stratégia értékelése és megvitatása elinduljon. Ehhez a magyar exportérdekek egyik szószólójaként együtt kíván működni az új kormánnyal.

Horváth Miklós, a Magyar Külgazdasági Szövetség elnöke: A Magyar Külgazdasági Szövetség a kezdetektől fogva üdvözölte a Magyar Külgazdasági Stratégiát, és javaslatokkal támogatni kívánja a megújítását

HÁROM TÁRSELNÖK AZ MGYOSZ-BAN

Három társelnökkel folytatja munkáját az MGYOSZ – a május 25-én megtartott éves rendes közgyűlés (a XX.) emellett jóváhagyta 2017. évről szóló pénzügyi beszámolót, és a mérleget, valamint elfogadta a 2018. évi költségvetést. A személyi változásokhoz szükséges alapszabály-módosításra is sor került.

Dr. Futó Péter, elnök

Lakatos Péter, társelnök

Felcsuti Zsolt, társelnök

Dr. Vadász Péter, társelnök

Az MGYOSZ XX. közgyűlése képekben

UNIÓS KÖLTSÉGVETÉS: Regionális fejlesztés és kohéziós politika 2020 után

A kohéziós politika korszerűsítését javasolja a 2021–2027 közötti időszakra szóló következő hosszú távú uniós költségvetés esetében a Európai Bizottság. A kohéziós politika az EU fő beruházási programja, egyben szolidaritásának egyik legkonkrétabb megnyilvánulása.

Az EU gazdasága fellendülőben van, de további beruházási erőfeszítésekre van szükség a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli tartós szakadék áthidalása érdekében. A 2021–2027 közötti időszakra szóló 373 milliárd eurós kerettel a jövőbeli kohéziós politika rendelkezik az e szakadék áthidalását elősegítő beruházási erővel. A forrásokat továbbra is azokba a régiókba irányítja, ahol szükség van az Unió többi részéhez való felzárkózásra. Emellett továbbra is erős és közvetlen kapcsolatot tart fenn az EU, valamint az EU régiói és városai között.

A Bizottság korszerűsített kohéziós politikára vonatkozó javaslatának főbb jellemzői a következők:

1. A legfontosabb beruházási prioritások, ahol az EU van a legjobb helyzetben e támogatás nyújtásához:

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap által finanszírozott beruházások zöme az innovációra, a kisvállalkozások támogatására, a digitális technológiákra és az ipari modernizációra fog irányulni. Emellett az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, környezetbarát gazdaság felé történő elmozdulásra és az éghajlatváltozás elleni küzdelemre is kiterjed, megvalósítva a Párizsi Megállapodásban foglaltakat.

2. Kohéziós politika valamennyi régióra és testre szabottabb megközelítés a regionális fejlesztéshez:

- **Beruházás valamennyi régióban:** A növekedés vagy a jövedelem te-

rén továbbra is lemaradásban lévő régiók – főként Dél- és Kelet-Európában – a jövőben is jelentős uniós támogatásban részesülnek. A kohéziós politika azonban minden régióban folytatja a beruházásokat, mivel számos európai régió – többek között a gazdagabb tagállamokban elhelyezkedők – küzd az ipari átalakulással, a munkanélküliséggel és a globalizált gazdaságban való helyállás okozta kihívásokkal.

- **Testreszabott megközelítés:** A kohéziós politika 3 régiókat tart meg: kevésbé fejlett, átmeneti és fejlettebb régiók. Az egyenlőtlenségek csökkentése, valamint az alacsony jövedelmű és alacsony növekedésű régiók felzárkózásának elősegítése érdekében az egy főre jutó GDP továbbra is a források elosztásának elsődleges kritériuma marad. Emellett új kritériumok kerülnek bevezetésre, melyek célja, hogy jobban tükrözzék a valós helyzetet: a munkanélküliséget, az ifjúsági munkanélküliséget, az alacsonyabb képzettségi szintet, az éghajlatváltozást és a migránsok befogadását és integrációját.
- **Helyi vezetés:** A 2021–2027-es kohéziós politika olyan Európát tükröz, amely a helyi szinten vezetett fejlesztési stratégiák támogatásával eszközöket biztosít. A helyi, városi és területi hatóságok aktívabban részt vesznek az uniós források kezelésében, míg a megnövelt társfinanszírozási arányok javítják a régiókban és városokban az uniós finanszírozású projektekkel kapcsolatos felelősségvállalást.

VÁLLALKOZÁSBARÁT KÖRNYEZET

A következő évtizedben a kohéziós politika segíteni fogja az összes régiót az ipar modernizálásában és az innovációban, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású körforgásos gazdaságra való átállásba történő beruházásban. Emellett javaslatunk hozzájárul a vállalkozásbarát

Jyrki Katainen

európai környezethez, meghatározva a növekedéshez, a munkahelyteremtéshez és a beruházásokhoz

szükséges feltételeket – mondta Jyrki Katainen, az Európai Bizottság munkahelyteremtésért, növekedésért, beruházásokért és versenyképességért felelős alelnöke.

Új prioritások

Olyan kohéziós politikára teszünk javaslatot, amely minden régióra vonatkozik, és senkit nem hagy cserben. Rugalmasabbá tettük, hogy alkalmazkodjunk az új prioritásokhoz, és jobban védelmezzük polgárainkat. A szabályokat egyszerűsítettük: ez előnyös lesz a kisvállalkozásoktól kezdve a vállalkozókon át az iskolákig és kórházakig, megkönnyítve számukra az alapokhoz való hozzáférést – hangsúlyozta Corina Crețu, a regionális politikaért felelős uniós biztos.

3. Kevesebb, világosabb, rövidebb szabályok és rugalmasabb keret:

- **A pénzeszközökhöz való hozzáférés egyszerűsítése:** A Bizottság a következő hosszú távú uniós költségvetés keretében az összetett szabályok egyszerűsítését javasolja, hogy azok kevesebb bürokráciát és kevésbé szigorú ellenőrzéseket vonjanak maguk után az uniós támogatásban részesülő vállalkozások és vállalkozók számára.
- **Egységes szabálykönyv:** Egy egységes szabálykönyv 7 uniós alapra terjed ki, melyeket a tagállamokkal partnerségben hajtanak végre („megosztott irányítás”); ez megkönnyíti majd az uniós alapok programirányítóinak feladatait. Emellett elősegíti a szinergiákat – például a kohéziós politikai alapok és a Menekültügyi és Migrációs Alap között – a migránsokra vonatkozó helyi integrációs stratégiák kidolgozásában. A keret lehetővé teszi az uniós költségvetési eszköztár más alapokkal való hatékonyabb összekapcsolását is; a tagállamok például dönthetnek úgy, hogy a kohéziós politika forrásainak egy részét átcsoportosítják az InvestEU programba.
- **A szükségletekhez való alkalmazkodás:** Az új keret a hosszú távú beruházási tervezéshez szükséges stabilitást ötvözi az előre nem látható események kezeléséhez szükséges megfelelő rugalmassággal. Féligős értékelés fogja meghatározni, hogy

a finanszírozási időszak utolsó 2 évében szükség lesz-e változtatásokra a programokban, és lehetőség lesz-e a források korlátozott mértékű átcsoportosítására az uniós alapokból.

4. Megerősített kapcsolat az európai szemeszterrel az európai beruházási környezet javítása érdekében:

A Bizottság javasolja a kohéziós politika és az európai szemeszter közötti kapcsolat megerősítését, hogy Európában növekedés- és vállalkozásbarát környezet jöjjön létre, és mind az EU, mind pedig a nemzeti beruházások teljes mértékben kiaknázhassák a bennük rejlő lehetőségeket. A strukturális reformok erőteljesebb kohéziós politikai támogatása biztosítja az új, továbbfejlesztett strukturális reform-támogató programmal való teljes komplementaritást és koordinációt.

TOVÁBBI LÉPÉSEK

A hosszú távú uniós költségvetésre és ágazati javaslatokra vonatkozó gyors megállapodás elengedhetetlen annak biztosításához, hogy az uniós források mielőbb megjelenjenek helyi szinten, és a lehető leghamarabb eredményeket mutassanak fel.

A jelenlegi, 2014–2020-as költségvetési időszak elején tapasztaltakhoz hasonló késedelmek azt jelentenék, hogy 100 000 uniós finanszírozású projekt nem kezdődhetne meg időben; hogy számos, felújításra szoruló iskolának várnia kellene a munkálatokra; a kórházakba késve érkeznének meg az orvostechnikai eszközök, vagy a kisvállalkozásoknak bizonytalan körülmények között kellene megtervezniük beruházásaikat. Ha a következő hosszú távú költségvetésről 2019-ben megszületik a döntés, akkor biztosított lesz a zökkenőmentes áttérés a jelenlegi hosszú távú költségvetésről (2014–2020) az újra, és kiszámítható körülmények között, folyamatos átmenet valósulhat meg, ami mindenkinek érdeke.

A Bizottság a kohéziós politika költségvetéséből az egyes tagállamok számára előirányzott összegeket is közzétette. A Magyarország számára előirányzott összeg folyó áron 20,25 milliárd eurót, míg 2018-as áron 17,93 milliárd eurót (kb. 5700 milliárd Ft) tesz ki.

ITT A DIGITÁLIS GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM FEJLETTSÉGÉT MÉRŐ 2018. ÉVI MUTATÓ

Az Európai Bizottság közzétette a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI) 2018-as értékeit és a nemzeti digitális politikák elemzését. Magyarország a 28 uniós tagállam között összeségében a 23. helyen áll

A DESI segítségével nyomon követhető a tagállamok teljesítménye a digitális hálózatok fejlettsége, a digitális készségek, az online tevékenység, a digitális technológiák vállalkozások általi alkalmazása, valamint a digitális közszolgáltatások tekintetében. A Bizottság idén az aktuális értékekkel egyidejűleg a nemzeti digitális politikák részletesebb elemzését is közzéteszi.

A tavalyi év során az EU tovább javította digitális teljesítményét, és a digitálisan legfejlettebb és legkevésbé fejlett országok közötti különbség kismértékben (36 pontról 34 pontra) szűkült. A 2018. évi DESI-ben Dánia, Svédország, Finnország és Hollandia érte el a legmagasabb minősítést; e tagállamok globálisan is élen járnak a digitalizáció terén. Ezeket az országokat Luxemburg, Írország, az Egyesült Királyság, Belgium és Észtország követi. Írország, Ciprus és Spanyolország lépett a legnagyobbat előre (több mint 15 ponttal) az elmúlt négy év folyamán. Más uniós országoknak azonban még mindig hosszú utat kell megtenniük, továbbá az egész EU-nak javulnia kell ahhoz, hogy világszinten versenyképes legyen. Ez különösen fontosá teszi a digitális egységes piac gyors kiépítését és a digitális gazdaságba és társadalomba irányuló beruházások növelését.

A DESI összeurópai eredményeinek tanúsága szerint:

- A hálózati összekapcsoltság javult, de továbbra sem elégséges a gyorsan növekvő szükségletek kielégítéséhez.
- Az internetezők körében a telefon- és videohívásokkal kapcsolatos szolgáltatások használata növekedett a legjelentősebben.
- Ha lassan is, de növekszik a digitális szakér-

tők száma, ugyanakkor az európaiak 43%-a még mindig nem rendelkezik alapvető digitális készségekkel.

- Folytatódik a vállalkozások digitalizálódása, és az európaiak egyre többször vesznek igénybe online közszolgáltatásokat.

Magyarország a 28 uniós tagállam között összességében a 23. helyen áll. Az elmúlt néhány évben átlagos ütemben fejlődött az ország a digitalizáció tekintetében. Magyarország viszonylag jól teljesít az összekapcsoltság területén (18. hely), ami a nagy sebességű és szupergyors szélessáv elterjedtségének köszönhető. A magyar internet-felhasználók általában sokféle online tevékenységet végeznek. Az internetes szolgáltatások használatát illetően Magyarország eredménye meghaladja az uniós átlagot (12. hely). A magyar internethasználók 84%-a használ közösségi hálózatokat, ami a második legmagasabb arány az EU-ban (uniós átlag: 65%), 85%-uk olvas online híreket (EU: 72%) és 59%-uk bonyolít le video-hívásokat (EU: 46%).

A humán tőke területén Magyarország eredménye elmarad az átlagtól (21. hely), mivel a lakosság fele nem rendelkezik alapszintű digitális készségekkel, és alacsony a természettudományok, technológia, műszaki tudományok és matematika területén végzett hallgatók száma. Bár az információs és kommunikációs technológiák üzleti használata javult, a magyar vállalkozások még távol állnak attól, hogy maximálisan kihasználják a digitális lehetőségeket (25. hely). A helyzet valamelyest javult a digitális közszolgáltatások terén, beleértve az e-egészségügyet is, azonban Magyarország továbbra is az uniós átlag alatt szerepel ezen a területen (27. hely).

EB Magyarország

LASSÚ ELŐRELÉPÉS

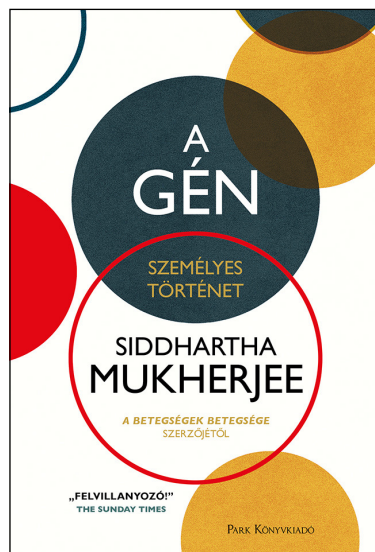
„Az adatok tanúsága szerint jó irányban haladunk, ám az előrelépés csekély mértékű” – nyilatkozta **Andrus Ansip**, a digitális egységes piacért felelős alelnök. „Egészében véve az EU haladást tud felmutatni, de még mindig nem megfelelő ütemben. Időközben a világ más országai és régiói gyorsabban fejlődnek. Ezért többet kell beruháznunk a digitalizációba, és mihamarabb be kell fejeznünk a digitális egységes piac kialakítását is, hogy lökést adjunk Európa digitális teljesítményének, első osztályú konnektivitást és online közszolgáltatásokat alakítsunk ki, és biztosítsuk az elektronikus kereskedelem fejlődését.”

HOGYAN MŰKÖDNEK A GÉNEK?

Az élet informatikai rejtélye megfejtésének eddigi története és távlatai. Óriási ez a könyv. Részletes-alapos áttekintés a genetika tudományágáról, máig ívelő, izgalmas történetéről, eredményei születéséről, az ígérkező lehetőségekről. Bámulatba ejtő tudáshalmaz a gének szerepéről, működéséről, hogy miként vagyunk mindannyian azok termékei, és mennyire tehetjük azokat engedelmes és mindinkább mindenható eszközeinkké.

Mukherjee a Stanfordin tanult biológiát, Oxfordban doktorált és a Harvardon végzett orvosként. A rákról írt előző könyvével rangos szakmai elismerések sorát nyerte el. E könyvében végig vezet a megismerés és megértés kezdeti, kezdetleges próbálkozásaitól az élőlények genetikájának mind mélyebb megismeréséig, s a fejlődő géntechnológiákban kibontakozó, szinte végtelen lehetőségekig. Nagy érdeme, hogy mindezt a laikusok számára nehézség nélkül érthetően mondja el, s az összefüggések és lehetőségek kibontakozásának követéséhez csak figyelem kell.

Az evolúció lényege innen, egy rövid tételben: „A tyúk nem más, mint a tojás lehetősége egy még életképesebb tojás létrehozására”. A genetikai kutatások központi témája pedig: „Hogyan teremt egyetlen sejt olyan élő organizmust, amely végül bizonyos formájúvá alakul?” (Idézetek a könyvből) Továbbmenve: „Milyen a természete azoknak az instrukcióknak, amelyek egy szervezettel orrot – bármilyen orrot készítenek?” (és persze bármilyen biológiai struktúrát, pl. szövetet, szervet – OP) „Hogyan magyarázza az egységek (gének – OP) átöröklése az élőlények sokféle formáját és tulajdonosságát, amely az idők során kialakult?” és „Hogyan írják elő az egyedi utasításegységek azt, hogyan legyen egy embrióból érett szervezet?” S persze nem is lennének modern emberek, ha nem azt kutatnánk mind nagyobb erővel, hogyan lehet ezek ismeretéből minél nagyobb hasznot húz-

Siddhartha Mukherjee
A GÉN

Személyes történet

Park Könyvkiadó, 2017

ni – gyógyításban, üzletben, jóra és rosszra használható eszközökben egyaránt. A tudomány jelenlegi állásából – amint Mukherjee is megmutatja – már tudjuk, hogy a lehetőségek horizontja határtalan. Sőt, valamelyest meg is tapasztalhattuk, hogy a géntechnológiák boszorkánykonyháiban tudásunk majdhogynem mindenható, ipari szinten működtethető teremtőerővé válhat, ennek összes ígéretével és fenyegetésével.

„Pontosan ez az átmenet – a magyarázattól a manipulációig – az oka annak, hogy a genetika hatóköre túlnyúlik a tudomány birodalmának határain. Egyfelől meg kívánjuk érteni, miként befolyásolják a gének az emberi identitást, szexualitást vagy temperamentumot. Egészen másról van szó, amikor gének átalakításával akarjuk megváltoztatni a szexualitást vagy a viselkedést. (Vagy épp a szervezet működését. Történelmet alakító példaként, a Nagy Októberi Forradalom egyik fontos ágense egy öröklött génhiba volt, amely súlyos beteggé tette a cári fiát, elvonva a cári minden figyelmét és erejét országáról, alattvalói pusztító elégedetlenségéről. – OP) Az utóbbi – ígéreteket és veszélyeket is hordozó – területnek mindannyiunk közös ügyének kell lennie. A gén a modern biológia alapvető szervezeti egysége – valamint a szervezetünk és sorsunk feletti uralom majdani birtoklásának ígérete.” S vele „legalább ennyire fontos vágyunk, hogy megfejtsük testünk használati útmutatóját.”

Dr. Osman Péter